

Πρεσβεία της Ελλάδος στην
Λισσαβόνα
Γραφείο Οικονομικών και
Εμπορικών Υποθέσεων

Δελτίο Οικονομικών και
Επιχειρηματικών Ειδήσεων
Πορτογαλίας Νοεμβρίου
2014.

Α. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

🇵🇹 Σύμφωνα με προκαταρκτικά στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Πορτογαλίας, κατά το **τρίτο τρίμηνο 2014, το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 1%**, σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους (έναντι 0,9% το β' τρίμηνο 2014), και κατά 0,2% σε όρους διαδοχικών τριμήνων (έναντι 0,3% το β' τρίμηνο 2014). Η εσωτερική ζήτηση εξακολουθεί να είναι ο κινητήριος μοχλός της ανάπτυξης, ενώ η συνεισφορά της καθαρής εξωτερικής ζήτησης ήταν αρνητική. Ανωτέρω αντανακλούν αφενός την αύξηση της καταναλωτικής δαπάνης των πορτογαλικών νοικοκυριών, αφετέρου την ανοδική τάση των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών και δη με ρυθμό υψηλότερο από τον ρυθμό αύξησης των εξαγωγών.

🇵🇹 Σύμφωνα με διαθέσιμα στοιχεία για το **εξωτερικό εμπόριο αγαθών** της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας Πορτογαλίας, κατά το πρώτο 9μηνο 2014, οι πορτογαλικές εξαγωγές αγαθών αυξήθηκαν κατά 1%, ενώ οι εισαγωγές κατέγραψαν άνοδο κατά 3,5%, με αποτέλεσμα την αύξηση του εμπορικού ελλείμματος κατά 1,1δισ ευρώ σε 7,9δισ ευρώ. Η **επιβράδυνση της δυναμικής των πορτογαλικών εξαγωγών** αγαθών οφείλεται σχεδόν αποκλειστικά στην επίδοση του κλάδου των καυσίμων, οι εξαγωγές των οποίων συρρικνώθηκαν, κατά την εξεταζόμενη περίοδο, κατά 25%, ήτοι 891 εκ.ευρώ. Η μείωση των εξαγωγών καυσίμων κατά το πρώτο 9μηνο 2014 ερμηνεύεται αφενός ως αποτέλεσμα της υψηλής βάσης του 2013, οπότε οι εξαγωγές καυσίμων είχαν καταγράψει σημαντική αύξηση, λόγω της θέσης σε λειτουργία νέας παραγωγικής μονάδας της Galp (πορτογαλική εταιρεία πετρελαιοειδών). Αφετέρου, υπενθυμίζεται ότι η συρρίκνωση των εξαγωγών καυσίμων οφείλεται στην προσωρινή παύση λειτουργίας του διυλιστηρίου της Galp στον λιμένα Sines, που είχε ως αποτέλεσμα μείωση της παραγόμενης ποσότητας.

Το Πορτογαλικό Κοινοβούλιο ψήφισε με μικρές τροποποιήσεις τον **Προϋπολογισμό 2015**, χωρίς πρόσθετο δημοσιονομικό αποτέλεσμα. Οι βασικοί δημοσιονομικοί στόχοι για το 2015 παραμένουν: έλλειμμα 2,7% επί του ΑΕΠ, πρωτογενές πλεόνασμα 2,2% επί του ΑΕΠ, χρέος 123,7% επί του ΑΕΠ. Ο Προϋπολογισμός έλαβε επίσης την έγκριση της Ε.Επιτροπής, η οποία ωστόσο συγκαταλέγει την Πορτογαλία στα 7 Κράτη-Μέλη που διατρέχουν τον κίνδυνο μη συμμόρφωσης με τους κανόνες του Συμφώνου Σταθερότητας.

Οι αποδόσεις των πορτογαλικών ομολόγων στην δευτερογενή αγορά συνεχίζουν την πτωτική πορεία, καταγράφοντας νέο ιστορικό χαμηλό, υποχωρώντας στο **2,8% για τα δεκαετή ομόλογα στα τέλη Νοεμβρίου**. Στο πλαίσιο αυτό και αξιοποιώντας το θετικό αυτό κλίμα στις αγορές, στις 26 Νοεμβρίου ο Πορτογαλικός Οργανισμός Δημοσίου Χρέους αντήλλαξε ομόλογα ωρίμανσης το 2015 και το 2016 με νέα ομόλογα ωρίμανσης το 2021 και το 2023, με επιτόκια 2,16% και 2,84% αντίστοιχα. Με αυτόν τον τρόπο μειώθηκαν οι βραχυπρόθεσμες ανάγκες αναχρηματοδότησης του χρέους κατά 1,75δισ ευρώ.

Αύξηση της ανεργίας για πρώτη φορά μετά από πτωτική πορεία 20 μηνών καταγράφουν τα στατιστικά στοιχεία της αγοράς εργασίας. Σύμφωνα με την εκτίμηση της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας, το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε τον περασμένο Οκτώβριο σε 13,4%, έναντι 13,1% τον Σεπτέμβριο 2014. Σύμφωνα με την ίδια πηγή, η εκτίμηση για την ανεργία των νέων κυμαίνεται σε 33,3%, ποσοστό υψηλότερο κατά 0,3 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα.

B. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Όπως είχε προαναγγελθεί, δημοσιεύθηκε πρόσκληση υποβολής προσφορών για την **πώληση της Novo Banco**, της τράπεζας που δημιουργήθηκε τον Αύγουστο 2014, μετά τον διαχωρισμό του υγιούς τμήματος της παλαιάς BES (ιστορική και μεγαλύτερη μέχρι πρότινος πορτογαλική τράπεζα) από τα τοξικά στοιχεία του ενεργητικού και παθητικού της. Η Novo Banco (ήτοι το υγιές κομμάτι της πρώην BES) ανακεφαλαιοποιήθηκε με 4,9δισ ευρώ και μεταβιβάστηκε στο εθνικό Ταμείο Εξυγίανσης Τραπεζών, με την προοπτική της πώλησής της το συντομότερο δυνατόν. Εξάλλου, η άμεση πώληση της Novo Banco, υπό την λογική της διασφάλισης του συνόλου του τραπεζικού συστήματος της χώρας, ήταν και ο λόγος της αλλαγής της διοίκησής της τον περασμένο Σεπτέμβριο. Παράλληλα σημειώνεται ότι, μια ημέρα πριν την ανακοίνωση της πρόσκλησης υποβολής προσφορών για την πώλησή της, η Novo Banco δημοσίευσε τα πρώτα οικονομικά της στοιχεία από την έναρξη λειτουργίας της. Σύμφωνα με αυτά, κατατάσσεται ως τρίτη μεγαλύτερη τράπεζα της Πορτογαλίας, βάσει των στοιχείων ενεργητικού της που ανέρχονται σε 72,5δισ ευρώ. Ο δείκτης κεφαλαιακής της επάρκειας ανέρχεται σε 9,2%, ήτοι υπερβαίνει το ελάχιστο όριο του 8%, αν και χαμηλότερος από αυτόν των υπολοίπων συστημικών πορτογαλικών τραπεζών. Στο πλαίσιο αυτό, το εθνικό Ταμείο Εξυγίανσης δημοσίευσε την σχετική πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την πώληση της Novo Banco στον πορτογαλικό και τον διεθνή τύπο, με προθεσμία υποβολής προσφορών την 31^η Δεκεμβρίου 2014. Ο ίδιος ο Διοικητής της τράπεζας, κ. Stock da Cunha, σε τηλεοπτική του συνέντευξη, δεν έκρυψε ότι αναμένει «ουρά» δυνητικών επενδυτών για την Novo Banco. Ήδη έχουν εκδηλώσει το ενδιαφέρον τους για την πορτογαλική τράπεζα οι πορτογαλικές τράπεζες BPI και Santander Totta, καθώς και ο κινεζικός όμιλος Fosun. Μάλιστα, σύμφωνα με το πορτογαλικό τηλεοπτικό δίκτυο TVI, η Fosun (που δραστηριοποιείται ήδη στην πορτογαλική αγορά στους τομείς υγείας και ασφάλισης, με ενεργό συμμετοχή κατά την τελευταία τριετία στο πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων της Πορτογαλίας) φέρεται να προσφέρει για την εξαγορά της Novo Banco 3,5 δισ ευρώ, δηλαδή 1,4δισ ευρώ λιγότερα από το ποσό της ανακεφαλαιοποίησής της.

 Στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος για τον **κλάδο των τηλεπικοινωνιών** εξακολουθεί να βρίσκεται η μεγαλύτερη πορτογαλική, πρώην κρατική, εταιρεία τηλεπικοινωνιών Portugal Telecom. Υπενθυμίζεται ότι, τον Οκτώβριο 2013, η Portugal Telecom ανακοίνωσε την συγχώνευσή της με την βραζιλιανή Oi, η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί κατά το πρώτο τρίμηνο του 2015 και από την οποία θα προέλθει η εταιρεία CorpCo, με έδρα στην Βραζιλία. Πριν την ολοκλήρωση της συγχώνευσης, η οποία είχε παρουσιάσει καθυστερήσεις και προσωρινές επιπλοκές, λόγω της σύνδεσης της Portugal Telecom με εταιρείες του υπό κατάρρευση ακόμα τότε Ομίλου Espirito Santo, η Oi ανακοίνωσε την απόφασή της να πωλήσει την PT, προκειμένου να αυξήσει την ρευστότητά της για να ενδυναμώσει την θέση της στην αγορά τηλεπικοινωνιών της Βραζιλίας.

Για την **εξαγορά της Portugal Telecom** (εξαιρουμένων των στοιχείων ενεργητικού σε αφρικανικές χώρες) είχαν κατατεθεί δυο δεσμευτικές προσφορές: α) από τον γαλλικό όμιλο Altice, αρχικά ύψους 7δισ ευρώ, η οποία εν συνεχεία αναθεωρήθηκε σε 7,4δισ ευρώ, και β) από την κοινοπραξία των επενδυτικών ταμείων Arax και Bain, σχήμα στο οποίο προσχώρησε και ο πορτογαλικός όμιλος Semara, ύψους 7,075δισ ευρώ. Παράλληλα, δημόσια πρόταση εξαγοράς (1,35ευρώ/μετοχή) έχει υποβάλει η Terra Peregrin-Participacoes SGPS SA, η οποία ανήκει στην Isabel dos Santos, κόρη του Προέδρου της Αγκόλα, πλουσιότερη γυναίκα της Αφρικής, με εξέχουσα επενδυτική δραστηριότητα στην Πορτογαλία, μεταξύ άλλων και στον τομέα των τηλεπικοινωνιών.

Στο πλαίσιο αυτό, ανακοινώθηκε ότι προκρίνεται σε επόμενο στάδιο διαπραγματεύσεων η προσφορά του ομίλου Altice. Συγκεκριμένα, ο γαλλικός όμιλος ανακοίνωσε χθες την συμφωνία του με την Oi για διενέργεια αποκλειστικών διαπραγματεύσεων, διάρκειας έως 90 ημερών, για την εξαγορά της Portugal Telecom. Είχε προηγηθεί την προηγούμενη εβδομάδα και ανακοίνωση των Πορτογαλικών Ταχυδρομείων CTT, σύμφωνα με οποία, σε περίπτωση που η Altice εξαγοράσει την Portugal Telecom, η CTT θα συνεταιρισθεί με τον γαλλικό όμιλο, όχι με κεφαλαιακή συνεισφορά αλλά με παροχή του δικτύου καταστημάτων που λειτουργεί στην χώρα, εισπράττοντας έως και 30εκ.ευρώ. Σημειώνεται, τέλος, ότι η Altice δραστηριοποιείται ήδη στον κλάδο τηλεπικοινωνιών της Πορτογαλίας, μέσω των εταιρειών της Oni και Cabovisão.

Πέραν από την επιτυχή κατάληξη των διαπραγματεύσεων μεταξύ της Altice και της Oi, η ολοκλήρωση της εξαγοράς της Portugal Telecom από τον γαλλικό όμιλο υπόκειται και στην έγκριση της Πορτογαλικής Αρχής Ανταγωνισμού. Δεδομένων των ανωτέρω, σύμφωνα με τον ολλανδικό χρηματοοικονομικό οργανισμό ING, θα απαιτηθεί ενδεχομένως από την Altice να πωλήσει τις Oni και Cabovisão, περίπτωση κατά την οποία πιθανότεροι αγοραστές των δυο εταιρειών φέρονται η πορτογαλική Nos (μέτοχος της οποίας είναι η Isabel dos Santos) και η Vodafone Portugal.

 Τον περασμένο Νοέμβριο 132 νέοι επενδυτές πραγματοποίησαν επενδύσεις στην Πορτογαλία ύψους 101εκ.ευρώ, υπό το **καθεστώς χορήγησης «χρυσών θεωρήσεων»** (golden visa). Ποσοστό 90% των εν λόγω επενδύσεων αφορά επενδύσεις σε ακίνητα. Συνολικά δε από την έναρξη ισχύος του καθεστώτος χορήγησης άδειας διαμονής σε αλλοδαπούς επενδυτές, οι σχετικές επενδύσεις έχουν ξεπεράσει το 1,177δισ ευρώ. Σύμφωνα με την Πορτογαλική Συνομοσπονδία Κατασκευών και Ακίνητης Περιουσίας, τα στοιχεία αυτά καταδεικνύουν ότι το καθεστώς «χρυσών θεωρήσεων» δημιουργεί σημαντικά περιθώρια για προσέλκυση επενδύσεων. Σημειώνεται ότι το καθεστώς της χορήγησης άδειας διαμονής σε αλλοδαπούς επενδυτές στιγματίστηκε τον περασμένο Νοέμβριο εξαιτίας της αποκάλυψης σκανδάλου για ξέπλυμα μαύρου χρήματος που οδήγησε στην σύλληψη 11 ανώτατων δημόσιων στελεχών και την παραίτηση του Πορτογάλου Υπουργού Εσωτερικών.

 Η πορτογαλική ελαιουργία **Gallo** έχει ξεκινήσει νέα διαφημιστική εκστρατεία με σκοπό να τοποθετήσει τα προϊόντα της στην αγορά με διαβάθμιση έντασης γεύσης. Έχει δημιουργήσει τέσσερις διαφορετικές διαβαθμίσεις, που μετρώνται με 4 ενδείξεις σε σταγόνες, από μισή σταγόνα έως τρεις, οι οποίες αντιπροσωπεύουν τις γεύσεις πολύ μαλακή, μαλακή, κλασική, reserve. Σκοπός της εκστρατείας είναι να αγοράζουν οι καταναλωτές ελαιόλαδο ανάλογα τόσο με την γεύση του, όσο και την στιγμή της ημέρας/περίσταση, κατά το πρότυπο της αγοράς/κατανάλωσης του καφέ σε κάψουλες. Ο προϋπολογισμός της διαφημιστικής εκστρατείας μόνο στην Πορτογαλία ανέρχεται σε 5εκ.ευρώ. Το 75% της παραγωγής της Gallo εξάγεται σε 47 χώρες, με το 1/3 των εξαγωγών να κατευθύνεται στην Βραζιλία.

 Σε όρους **διμερών εμπορικών συναλλαγών αγαθών Ελλάδος-Πορτογαλίας**, σύμφωνα με την Κρατική Στατιστική Υπηρεσία Πορτογαλίας, κατά το πρώτο 9μηνο 2014, συνολικά οι ελληνικές εξαγωγές στην Πορτογαλία μειώθηκαν κατά 6,2%, ενώ οι ελληνικές εισαγωγές από την Πορτογαλία συρρικνώθηκαν κατά 20%. Εάν δεν συνυπολογισθεί το εμπόριο πετρελαιοειδών, οι ελληνικές εξαγωγές στην Πορτογαλία καταγράφουν αύξηση της τάξης του 5,8%, ενώ οι ελληνικές εισαγωγές από την Πορτογαλία εμφανίζουν άνοδο κατά 3,6%. Χωρίς πετρελαιοειδή το αποτέλεσμα του εμπορικού ισοζυγίου είναι πλεονασματικό για την Ελλάδα κατά 3,9εκ.ευρώ (υπερδιπλάσιο σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους), ενώ συμπεριλαμβανομένων των πετρελαιοειδών το ισοζύγιο είναι ελλειμματικό εις βάρος της Ελλάδος κατά 17 εκ.ευρώ (έναντι 37,4εκ.ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους).